

Punkt 5.

Godkendelse af besparelse på aktiveringsområdet i Aalborg Kommune i 2019 - 2. behandling

2018-048371

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen indstiller, at Beskæftigelsesudvalget godkender

- at der gennemføres besparelser på aktiveringsområdet, som beskrevet i sagsbeskrivelsen herunder at besparelsen realiseres ved,

- at Haveprojektet og Serviceværkstedet nedlægges og at pensionister i tidligere Aalborg og Nibe kommune ikke længere kan modtage haveservice, som følge heraf

- at nytteindsats videreføres i allerede eksisterende indsatser, herunder i Håndværkerprojektet, Kantineprojektet, GPS'en og RCA

- at der justeres i mentorindsatsen

- at aktiveringsforløb fremover bliver af kortere varighed

- at der bliver færre aktiveringstilbud og dermed et fald i det løbende antal ledige i aktivering

- at der tages dialog med leverandører af aktiveringstilbud omkring en prisnedsættelse

- at der sker en konvertering af tilbud til billigere aktiveringsforløb

Beslutning:

Godkendt.

Udvalget ønsker at følge området og om et halvt år få en status på omsætning af planen. Udvalget bemærker, at konvertering af tilbud skal ske med afsæt i effekten uafhængig af leverandør.

Sagsbeskrivelse

Høringsproces

Beskæftigelsesudvalget godkendte på møde den 25. september 2018, at Forvaltningens indstilling om besparelser på aktiveringsområdet i Aalborg Kommune i 2019 blev sendt i høring hos diverse MED-udvalg.

Høringsprocessen er nu tilendebragt og der er samlet indkommet 11 hørings svar, der er vedlagt dagsordenen. Forvaltningen har udarbejdet et opsamlende notat på hørings svarene, hvor der dels er lavet en oversigt over indkomne hørings svar og dels er gengivet de enkelte svar, således at alle svar er samlet i notatet. Notatet er ligeledes vedlagt dagsordenen.

Der er generelt en forståelse for, at det er nødvendigt med en besparelse, når de lovgivningsmæssige rammer ændres og at staten har indregnet en adfærdsændring svarende til 1 mia. kr. i de økonomiske rammer for kommunerne. Medarbejderne i Ressourcecenter Aalborg er dog ærgerlige over, at Byrådet ikke har valgt at kompensere for besparelsen.

Der udtrykkes i flere hørings svar bekymring for den fremtidige aktiveringsindsats både hvad angår mentorområdet, og indholdet i tilbuddene samt den socialfaglige indsats.

I forhold til nedlæggelsen af Haveprojektet er der ønske fra Ældrerådet og medarbejderne i projektet om at bibeholde projektet. Ældrerådet peger på, at tilbuddet om haveservice og snerydning bør udvides til at gælde for alle pensionister i hele Aalborg Kommune. Der peges desuden på, at nedlæggelsen kan medføre udgifter på andre områder såsom kommunens udgifter til serviceloven.

Derudover udtrykkes generelt bekymring for de medarbejdere, som kan blive ramt af besparelsen og der peges på, at der skal ses på omplaceringsmuligheder ikke bare i Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, men også på tværs af forvaltningerne.

Der er tillige indkommet 11 indsigelser fra borgere omkring nedlæggelsen af Haveprojektet, som ligeledes er vedlagt dagsordenen. Disse er vedlagt under lukket dagsordenen.

Forvaltningens kommentar til hørings svarene er, at der ikke kan gennemføres en besparelse af denne størrelsesorden uden at det vil få betydning for indsatsen overfor de ledige og de aktiveringstilbud, som iværksættes.

Det vil ikke være hensigtsmæssigt at videreføre Haveprojektet, da der ikke længere er tilstrækkeligt med ledige, som har behov for den indsats, der modtages i projektet. Det er samtidig Familie- og Beskæftigelsesforvaltningens vurdering, at nedlæggelsen af Haveprojektet alt andet lige ikke vil medføre kommunale udgifter på andre områder. Hvis Haveprojektet nedlægges vil det ikke være muligt, at finansiere en alternativ hjælp til pensionister efter beskæftigelseslovgivningen. Og sådan som Aalborg Kommunes generelle serviceniveau er, vil det hellere ikke være muligt, at hjælpe pensionister via personlige tillæg udmøntet efter Serviceloven.

Det er desværre ikke muligt, at realisere besparelsen uden, at der vil blive nedlagt stillinger i Ressourcecenter Aalborg. For de medarbejdere, som rammes af besparelserne vil der blive gjort brug af Aalborg Kommunes regler om overtallige.

Derudover vil Job- og Ydelsesafdelingen forsøge, at hjælpe de involverede medarbejdere videre i job ved at tilbyde afvikling af jobrettede indsatser lignende dem, som tilbydes medarbejdere fra virksomheder med varslings sager. Indsatserne vil blive varetaget af Jobhuset og der vil blandt andet være tale om muligheden for individuelle jobsamtaler, hjælp til udarbejdelse af CV og jobsøgning samt vurdering af eventuelt behov for opkvalificering.

Baggrund (oprindelig indstilling fra 1. behandling)

I november måned 2017 indgik Regeringen sammen med Dansk Folkeparti og Radikale Venstre en politisk aftale om en erhvervs- og iværksætterpakke. En væsentlig del af finansieringen af pakken stammer fra en finansieringsomlægning af aktiveringsindsatsen, som indebærer en afskaffelse af den statslige refusion på driftsudgifter til aktivering.

Fra 2019 er der kun statslig refusion på aktiveringsudgifterne forbundet med ressource- og jobafklaringsforløb samt i fht. jobrotation. Som følge af ændringen af den statslige finansiering bliver kommunerne i stedet kompenseret gennem bloktilskuddet via budgetgarantien.

I forbindelse med aftalen er det forudsat, at finansieringsomlægningen vil medføre en adfærdsændring i kommunernes aktiverings- og beskæftigelsesindsats, således at de samlede udgifter til aktivering på landsplan reduceres med 1 mia. kr.

Lovgivningsændringen forventes først vedtaget i løbet af efteråret 2018, men bør ifølge KL allerede nu indarbejdes i de kommunale budgetter for 2019. Som følge heraf har Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremlagt et budgetforslag for 2019 på det budgetgaranterede område, som indebærer en besparelse på aktiveringsudgifterne på 35 mio. kr. i 2019.

I denne indstilling stilles forslag til, hvordan besparelsen kan realiseres i 2019.

Adfærdsændring i aktiveringsindsatsen

Som nævnt har Regeringen forudsat, at der i kommunerne, som følge af refusionsomlægningen, sker en adfærdsændring. Adfærdsændringen består i, at kommunerne i mindre grad bruger vejledende- og opkvalificerende tilbud (projekter, særlige forløb og kurser) og i højere grad bruger virksomhedsrettede tilbud i form af virksomhedspraktik og løntilskud.

Det er på landsplan forudsat, at der bliver et fald på 30% i brugen af vejledende- og opkvalificerende tilbud, mens der modsat er forudsat en vækst på 15% i brugen af virksomhedsrettede tilbud.

Som følge af de økonomiske forhandlinger mellem Beskæftigelsesministeriet og KL om de administrative konsekvenser af aftalen bliver kommunerne tilført 18,1 mio. kr. på landsplan til den forstærkede virksomhedsindsats. Det svarer til 0,7 mio. kr. eller knap 1,5 virksomhedskonsulent i Aalborg.

Job- og Ydelsesafdelingen har i en årrække arbejdet målrettet på, at udvide den virksomhedsrettede indsats, og det er fortsat strategien, at langt flere af de ledige skal have et virksomhedstilbud. I 2017 blev der samlet afgivet næsten 8.500 forløb på en virksomhed, hvilket er en vækst på ca. 1.000 virksomhedsforløb sammenlignet med 2015.

Der er således allerede sket en adfærdsændring i Aalborg Kommune, men det hensigten, at udbygge dette i de kommende år. Det er også derfor, at der i 2018 gennemføres et større kompetenceudviklingsprojekt for medarbejdere i Job- og Ydelsesafdelingen, som arbejder virksomhedsrettet.

Den ekstra stilling som virksomhedskonsulent, som tilføres til den forstærkede virksomhedsindsats kan naturligvis ikke "løfte" en vækst svarende til det, som er forudsat omkring refusionsomlægningen, men sammen med kompetenceudviklingsprojektet forventes det, at der fortsat vil ske en vækst i brugen af virksomhedsrettede tilbud i 2019.

Ændrede lovgivningsmæssige krav til kommunernes aktiveringsindsats

Besparelsen på 35 mio. kr. svarer til ca. 11% af den nuværende aktiveringsindsats. Når en besparelse af denne størrelsesorden skal realiseres, vil det være relevant, at tage udgangspunkt i de lovgivningsmæssige rammer, idet der fra Folketingets side er fastsat rammer i lovgivningen for, hvornår kommunerne skal afgive aktiveringstilbud til de ledige.

Den 23. august 2018 er der indgået et politisk forlig omkring en forenkling af beskæftigelsesindsatsen, som indebærer, at kommunerne fra 1. juli 2019 i endnu større grad selv kan tilrettelægge aktiveringsindsatsen for de ledige.

De nuværende lovgivningsmæssige krav til aktiveringstilbud gælder for forsikrede ledige og kontanthjælp- og uddannelseshjælpsmodtagere. Der er ikke lovgivningsmæssige krav til aktiveringsindsatsen for sygedagpengemodtagere, ressource- og jobafklaringsforløb og ledighedsydelsesmodtagere.

Med forenklingen af beskæftigelseslovgivningen vil der fortsat være minimumskrav til aktiveringsindsatsen for forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere, men kravene reduceres og forenkles på tværs af de to målgrupper, således at alle ledige skal have et aktiveringstilbud senest efter 6 måneders ledighed. Øvrige aktiveringstilbud derudover er op til jobcentrets vurdering ud fra den konkrete borgers situation. De nuværende regler om gentagen aktivering af kontanthjælpsmodtagere bortfalder som følge af aftalen. Man har ikke politisk ønsket, at ændre på kravene til unge på uddannelseshjælp, hvor der således fortsat er krav til såvel første som efterfølgende aktiveringstilbud.

Der er, som bilag, vedlagt en oversigt over de nuværende og kommende aktiveringsregler for forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere.

De kommende nye lovgivningsmæssige krav gør det nemmere for kommunerne, at gennemføre reduktioner af aktiveringsindsatsen og dermed realisere besparelsen på aktiveringsområdet. Med de nye lovgivningsmæssige rammer vil det især være muligt, at reducere indsatsen for kontanthjælpsmodtagere, idet der ikke længere er krav til gentagne tilbud.

Forslag til hvordan besparelsen på aktiveringsrammen kan realiseres

Der kan gennemføres en besparelse på aktiveringsområdet ved, at "dreje på nogle håndtag" og dermed justere i indsatsen. Der kan f.eks. afgives aktiveringstilbud af kortere varighed, der kan gives færre tilbud og så kan prisen på det enkelte tilbud nedsættes.

Når en besparelse af denne størrelsesorden skal gennemføres vil det være relevant, at bringe flere tiltag i spil på samme tid. I det følgende beskrives kort de tiltag, som forvaltningen vil foreslå sættes i værk:

- *Nedlæggelse af Haveprojektet og Serviceværkstedet.* Indsatsen for åbenlyst uddannelsesparate er ændret her i 2018, således at færre unge fremover henvises til nytteindsats. Hermed er der ikke længere grundlag for at videreføre Haveprojektet og Serviceværkstedet og som følge heraf foreslås de to projekter nedlagt. Der er vedlagt et uddybende bilag om at nedlægge Haveprojektet og Serviceværkstedet. Nedlæggelse af de to projekter vil medføre en besparelse på aktiveringsrammen. Samtidig er Projektafsnittet og Ressourcecenter Aalborg lagt sammen her i 2018, hvilket indebærer nogle stordriftsfordele og rationaliseringer. Samlet vurderes besparelsen at blive på 5-6 mio. kr.
- *Justering af mentorindsatsen.* Den kommende ændrede beskæftigelseslovgivning medfører nogle ændringer omkring mentor, hvor mentor fremover ikke længere er at betragte som et aktiveringstilbud og samtidig bortfalder reglerne omkring ret og pligtmentor. Mentorstøtte kan fortsat bruges til, at understøtte indsatsen overfor den enkelte ledige. Job- og Ydelsesafdelingen vil analysere området nærmere og overveje om der f.eks. skal ske ændringer for de borgere, som både har en mentor og samtidigt deltager på et forløb i regi af Ressourcecenter Aalborg. Samlet vurderes det muligt, at justere i mentorindsatsen svarende til en besparelse på 2-3 mio. kr.
- *Kortere aktiveringsforløb.* I dag findes der ikke begrænsninger eller faste principper for varigheden af tilbud. Fremover foreslås det, at varigheden på vejledende og opkvalificerende tilbud tager udgangspunkt i nogle faste principper, hvor varigheden som udgangspunkt fastsættes til 4 uger for jobparate ledige (forsikrede ledige og jobparate kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere) og 13 uger for aktivitetsparate ledige (kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere). Aktiveringstilbud skal fortsat gives med mening og de faste principper vil være vejledende, men ikke firkantede regler, som ikke må afviges. Hvis det er relevant for den enkelte ledige vil der kunne afgives et tilbud af længere varighed, hvilket f.eks. kan være et særligt målrettet kompetencegivende kursus med henblik på efterfølgende arbejde eller virksomhedsplacering. Der vil også fortsat være mulighed for, at forlænge et tilbud, hvis det vurderes relevant ud fra den enkelte lediges situation. Og for nogle målgrupper, som f.eks. de uddannelsesparate unge, kan der være tilbud af længere varighed, som fortsat vil kunne bevilges – det kan f.eks. være et brobygningsforløb. Det er samtidig udgangspunktet, at de vejledende og opkvalificerende tilbud munder ud i en efterfølgende virksomhedsplacering, så det samlede forløb for den enkelte ledige kan blive af længere varighed, såfremt at den ledige inden da ikke kan udsluses til arbejde eller uddannelse. Den enkelte rådgiver vil ikke have kompetence til, at gå ud over de faste varighedsprincipper eller forlænge et forløb. Det

vil kræve en godkendelse fra nærmeste leder. Samlet vurderes det muligt, at opnå en besparelse på 12-14 mio. kr.

- *Færre aktiveringstilbud.* Den kommende ændrede beskæftigelseslovgivning medfører, som tidligere omtalt, nogle ændringer i kravene til kommunernes aktiveringsindsats, hvor der slækkes på de lovgivningsmæssige krav. Som følge heraf giver det mening i højere grad, at afgive tilbud ud fra den lediges aktuelle situation og i fht. forhold til arbejdsmarkedets krav og behov fremfor at afgive et tilbud fordi at der er krav om det lovgivningsmæssigt. Udgangspunktet for afgivelsen af aktiveringstilbud skal fortsat være Aalborg Kommunes aktiveringsprincipper (vedlagt dagsordenen som bilag), men de lovgivningsmæssige lempede krav vil medføre, at der fremover ikke afgives tilbud i situationer, hvor det ikke umiddelbart giver mening for den enkelte ledige. Særligt de ændrede krav til gentagen aktivering af kontanthjælpsmodtagere vil medføre en reduktion i antallet af kontanthjælpsmodtagere i et vejledende og opkvalificerende tilbud. Men der ændres ikke på det virksomhedsrettede fokus, så noget af faldet i vejledende og opkvalificerende aktiveringstilbud vil blive opvejet af flere virksomhedsplaceringer. Samlet vurderes det dog muligt, at der som følge af færre aktiveringstilbud vil kunne opnås en besparelse på 5-6 mio. kr.
- *Nedsætte prisen på tilbud.* Job- og Ydelsesafdelingen vil gå i dialog med de enkelte udbydere af aktiveringstilbud såvel internt i Aalborg Kommune som eksternt med henblik på, at der sker en prisnedsættelse af de enkelte tilbud. Besparelsesbehovet på 35 mio. kr. er opgjort i 2018-priser. Hvis de nuværende priser fremskrives til 2019-priser vil det indebære en yderligere udgift på samlet omkring 5 mio. kr. I dialogen med udbyderne vil Job- og Ydelsesafdelingen foreslå, at der ikke sker en prisregulering fra 2018 til 2019 og at der derudover sker en generel prisnedsættelse. Samlet vurderes det muligt, at der kan opnås en besparelse på 2-3 mio. kr. udover den ovenfor nævnte prisregulering fra 2018 til 2019.
- *Konvertering af tilbud.* Der findes i dag en række specialiserede tilbud, som i dag primært anvendes til unge med særlige behov. Det kan f.eks være tilbud til autister, sent udviklede unge eller til unge i forbindelse med Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). Kendetegnene ved flere af disse tilbud er, at uddannelses- og beskæftigelseseffekten af indsatsen er ganske begrænset. Job- og Ydelsesafdelingen vil derfor overveje, at udvikle tilbud til nogle af de samme målgrupper i regi af Ressourcecenter Aalborg, og samtidig justere i indholdet, således at tilbuddene kan afvikles til en reduceret udgift. Der vil således blive tale om selv at afvikle nogle af tilbuddene i regi af Job- og Ydelsesafdelingen fremfor at købe pladserne ved eksterne samarbejdspartnere. Eventuelle ændringer i tilbuddene vil skulle ske i sammenhæng med implementeringen af Nye Fælles Veje på det specialiserede område. Samlet vurderes det muligt, at konvertere tilbud, så der opnås en besparelse på 4-5 mio. kr.

Der skal i indsatsen være fokus på, at den enkelte ledige via aktivering hjælpes videre mod selvforsørgelse og at der er en reel effekt af de aktiveringstilbud, som sættes i værk. Job- og Ydelsesafdelingen udarbejder løbende effektmålinger af de enkelte tilbud, således at der er gennemsigtighed på hvilke resultater, som det enkelte tilbud opnår. Effektopgørelser fra 2017 er vedlagt dagsordenen som bilag.

Overblik over besparelestiltagene

Job- og Ydelsesafdelingen vil såfremt, at Beskæftigelsesudvalget godkender forvaltningens forslag, arbejde videre med de enkelte tiltag. Det skal nævnes, at der vil være en vis omstillingsperiode og der vil blive arbejdet med tiltagene fra 2018 og i løbet af 2019.

Samlet set vurderes tiltagene at kunne medføre en samlet besparelse på 35 mio. kr. i 2019.

Tiltag	Forventet Besparelsesbeløb
Nedlæggelse af Haveprojektet og Serviceværkstedet	5-6 mio. kr.
Justering af mentorindsatsen	2-3 mio. kr.
Kortere aktiveringsforløb	12-14 mio. kr.
Færre aktiveringstilbud	5-6 mio. kr.
Nedsætte prisen på tilbud	2-3 mio. kr.

Konvertering af tilbud	4-5 mio. kr.
Samlet besparelse	30-37 mio. kr.

Når budget 2019 er vedtaget i Byrådet i oktober måned 2018 vil forvaltningen fordele aktiveringsrammen for 2019 på målgrupper og afsnit. Det er udgangspunktet for fordelingen, at reduktionerne i aktiveringsindsatsen sker bredt og på tværs af alle målgrupper tilknyttet Job- og Ydelsesafdelingen.

Men f.eks påvirker de ændrede lovgivningsmæssige krav til aktivering forskelligt, idet f.eks der ikke sker ændringer i de lovgivningsmæssige krav til aktivering af unge på uddannelseshjælp.

Konsekvenser af besparelsen på aktiveringsområdet

Det er ikke muligt, at gennemføre en besparelse af denne størrelsesordenen uden, at det vil have en række konsekvenser for beskæftigelsesindsatsen overfor de ledige.

Der er ingen tvivl om, at den samlede aktiveringsaktivitet vil gå ned og at de ledige generelt set kommer i færre tilbud i kortere tid og at der løbende vil være færre ledige i et aktiveringstilbud.

Regeringen har forventet, at der på landsplan sker en aktivitetsnedgang på vejledende og opkvalificerende tilbud svarende til ca. 7.000 fuldtidsaktiverede, hvilket svarer til ca. 250 fuldtidsaktiverede i Aalborg Kommune.

Det er vanskeligt, at vurdere i hvilket omfang aktiviteten vil blive reduceret i Aalborg Kommune. Det er forvaltningens udgangspunkt, at en del af besparelserne skal findes ved justering af det nuværende prisniveau, således at besparelsen ikke får fuld gennemslag på den samlede aktiveringsaktivitet.

Foringelsen af aktiveringsindsatsen, som besparelsen medfører, vil alt andet lige have en betydning for den samlede beskæftigelses- og uddannelseseffekt og kan dermed medføre, at den enkelte ledige er længere tid på offentlig forsørgelse end hvis, der ikke var sket en besparelse.

Derudover forventes besparelsen, at medføre en nedlæggelse af omkring 60-70 stillinger internt i Job- og Ydelsesafdelingen og ved forskellige eksterne samarbejdspartnere, idet der forventes en tilpasning i antallet af tilbudspladser og givet vis også, at der er tilbud og projekter, som helt skal nedlægges.

Nedlæggelse af stillingerne i Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen vil ske dels ved naturlig afgang og dels ved brug af Aalborg Kommunes regler om overtallige.

Bilag:

Oversigt på ret- og pligttilbud

Beskæftigelsesudvalget 16-02-2016 Godkendelse af Aktiveringsprincipper for Jobcenter Aalborg

Bilag vedrørende nytteindsats

Effekter 2017 fordelt på målgrupper - med varighed

Udslusning efter 4 og 12 måneder

Overblik over indkomne høringssvar i fbm. indstilling om besparelser på aktiveringsområdet i 2019

Høringssvar fra LBR i forhold til høring om besparelser på aktiveringsområdet i Aalborg Kommune i 2019

Høringssvar fra AMU-JYA til indstilling vedr. besparelser på aktiveringsrammen i 2019

Høringssvar fra medarbejderne i AMU i Job- og Ydelsesafdelingen

Høringssvar fra Virksomhedsservice til indstillingen vedr. besparelser på aktiveringsrammen.msg

Høringssvar fra medarbejderne i Haveprojektet og Serviceværkstedet

Høringssvar fra medarbejderne i Ressourcecenter Aalborg

Høringssvar fra LMU i Ressourcecenter Aalborg

Referat Ældrerådsmøde den 11. oktober

Høringssvar fra Sygedagpengehuset i forbindelse med aktivrammen 2018

Høringssvar fra Uddannelseshuset til indstilling vedr. besparelser på aktiveringsrammen.PDF

Referat ekstraordinært LMU JA-huset 280918.docx